

Projev pana ministra J. Kohouta na XLI. Konferenci výborů pro evropské záležitosti
parlamentů EU (COSAC)

Praha, 10.-12. května 2009

Excellence,

Vážené předsedkyně a vážení předsedové výborů pro evropské záležitosti,

Dámy a pánové,

- Je mi potěšením hovořit na tomto fóru, které sem do Prahy přivedlo Vás, tvůrce evropské zahraniční politiky v její parlamentní dimenzi. Jste to Vy, kteří berete do rukou otěže při rozhodování o nejdůležitějších zahraničněpolitických otázkách.
- Jak je Vám známo, jednou z priorit českého předsednictví je rozvoj vztahů se zeměmi východní Evropy, včetně podpory Východního partnerství. Východní partnerství bude vhodně doplňovat Evropskou politiku sousedství, bude rozlišovat situaci jednotlivých partnerů dle jejich specifických potřeb a zároveň umožní třetím zemím účast na jednotlivých konkrétních projektech. Jsem si jist, že tato nová iniciativa povede k pozvednutí našich evropských vztahů s východními sousedy na ještě vyšší úroveň.
- Přes implementaci Evropské politiky sousedství (ENP) doposud chyběl koherentní model spolupráce EU se všemi východními partnerskými zeměmi (Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzie, Moldavská republika, Ukrajina). Východní partnerství, které jsme měli tu čest zahájit 7. května v Praze přijetím společné deklarace na slavnostním summitu, je rozhodně inkluzivní a pozitivní politikou a má z našeho pohledu potenciál tento chybějící rámec vnější unijní spolupráce vyplnit.
- Dovolte mi, abych stručně připomenul předchozí aktivity, které vedly ke vzniku Východního partnerství. Na prvním místě bych zde rád zmínil německé předsednictví, které v roce 2007 přišlo s konceptem posílené východní politiky EU a i když nepatří mezi „otce myšlenky“ Východního partnerství, může se právem považovat za „kmotra“ této ideje.
- Na německou iniciativu ENP Plus reagovala Evropská komise ve svém Sdělení k posílení ENP (prosinec 2007) a dala tak prostor k úvahám o dalším prohlubování

vztahů mezi EU a východoevropskými zeměmi ENP v podobě nových posílených dohod, jdoucích nad rámec stávajících dohod o partnerství a spolupráci.

- ČR jako předsednická země Visegrádské skupiny (*červen 2007 – červen 2008*) iniciativně vedla debaty na téma posilování východní dimenze ENP. Polsko a Švédsko tyto návrhy rozvinuly pod názvem *Východní partnerství*.
- Snahy o posílení východní dimenze vnějších vztahů Evropské unie jsou dlouhodobé a dle našeho názoru oprávněné. Členské státy Evropské unie se na jednání Evropské rady z června 2008 shodly na důležitosti východní dimenze Evropské politiky sousedství a pověřily Evropskou komisi, aby předložila návrh podoby a náplně Východního partnerství.
- Východní partnerství se projednávalo především na úrovni konceptu nové posílené a ucelené východní politiky EU. Jsem potěšen, že březnová Evropská rada schválila koncept Východního partnerství na základě širokého konsensu.
- Naším cílem bylo dosáhnout silné politické shody všech členských států, aby se východní politika EU mohla rozvíjet na základě širokého konsensu a podpory a abychom naše úsilí završili praktickým úspěchem. V této věci si vážíme dosavadní podpory a otevřenosti ke konstruktivní debatě všech členských států Evropské unie a Partnerských států, unijních institucí, včetně Evropského parlamentu, které přispěly do debaty o podobě Východního partnerství.
- Po usnesení Evropské rady jsme společně se šesti Partnerny připravovali text Deklarace, jejímž přijetím na pražském summitu byly položeny základní obrysy naší společné budoucí spolupráce v rámci Východního partnerství. Zástupci Partnerských zemí se do vyjednávání Deklarace velice aktivně zapojovali a přicházeli s hodnotnými konkrétními připomínkami k textu. Naším cílem bylo společně nalézt takový text, který by vyhovoval rozličné míře ambicí jednotlivých Partnerů a umožňoval každému z nich, aby se do iniciativy zapojil podle vlastní vůle a možností.
- Výsledný text Pražské deklarace považuji z tohoto pohledu za vyvážený, dostatečně ambiciózní a otevřený dalšímu rozvoji této iniciativy. Čtvrteční summit byl

jednoznačným úspěchem - dodal Východnímu partnerství politickou váhu a důstojně zahájil tento historický a strategický krok směrem k vyšší míře angažovanosti Evropské unie vůči svým neruským východním sousedům.

- Řečníci na summitu Východní partnerství široce podpořili, nicméně mnozí zdůraznili, že se nejedná o bílý šek – „společné vlastnictví“ iniciativy je základem její implementace, ta bude nicméně záviset mj. na stavu demokracie, vlády zákona a respektu k lidským právům v partnerských zemích.
- Pozvánky na summit, který probíhal na nejvyšší úrovni ve formátu EU27 + 6, byly adresovány jednotlivým členským a partnerským státům s tím, že míra zastoupení na summitu je autonomním rozhodnutím každého z nich. Z partnerských zemí se summitu zúčastnili prezidenti Arménie, Ázerbájdžánu, Gruzie a Ukrajiny. Bělorusko reprezentoval první místopředseda vlády Vladimir Semaško, z Moldavska pak přijel místopředseda vlády a ministr zahraničí a evropské integrace Andrei Stratan.
- Věřím, že je v bytostném zájmu Evropské unie i evropských Východních partnerů, aby partnerské země na východní hranici byly stabilní, disponovaly přívětivým investičním prostředím, měly odpovědnou správu věcí veřejných a hospodářsky se vyvíjely. Je evidentní, že naši partneři ve východní Evropě sami usilují o posílení vztahů s EU.
- Politika Unie vůči nim musí být proaktivní a jednoznačná. Východní partnerství obsahuje trvalé politické poselství, zejména solidaritu Evropské unie, a dále podporuje demokraticky a tržně orientované reformy a rozvoj lidských práv. To přispívá ke stabilitě, bezpečnosti a prosperitě EU, Partnerů i celého kontinentu.
- Východní partnerství bude respektovat a rozlišovat situaci jednotlivých partnerů a míru zapojení do konkrétních projektů dle jejich specifických potřeb a zájmu.
- V bilaterální dimenzi nabízí prohloubení vzájemné spolupráce v oblastech obchodu a energetiky, podporu demokratizačních a transformačních procesů, usnadnění mobility, podporu vzájemných kontaktů osob, institucí i firem na všech úrovních.

- Zároveň však Východní partnerství přináší nový prvek v oblasti multilaterální spolupráce EU a daných šesti zemí, v mnoha oblastech včetně energetiky a dopravy. Jsme přesvědčeni, že aktivní zapojení jednotlivých členských zemí EU, partnerských států a ad hoc také dalších třetích zemí při spolupráci na konkrétních projektech bude ku prospěchu všem zúčastněným.
- Význam parlamentní diplomacie při rozvoji našich vztahů s Partnerskými zeměmi je neopomenutelný. Co se týče role parlamentů ve Východním partnerství, vítám únorovou rezoluci Evropského parlamentu k „Revizi finančního instrumentu ENPI“, která se v několika bodech vyjadřuje také k návrhu Východního partnerství. Paralelně k existujícímu Meziparlamentnímu shromáždění EUROMED navrhuje Evropský parlament založení Meziparlamentního shromáždění EURO-NEST (EU-Neighbourhood East Parliamentary Assembly).
- Deklarace pražského summitu Východního partnerství doslova vyzývá „*poslance parlamentů států Evropské unie a partnerských zemí, aby přinášeli podněty k návrhu Evropského parlamentu vytvořit EU - Východní sousedské meziparlamentní shromáždění (EURO-NEST PA)*“. Tuto myšlenku rozvíjel ve svém projevu na pražském summitu rovněž předseda Evropského parlamentu Hans-Gert PÖTTERING.
- Udržování, prohlubování a posilování kontaktů na všech úrovních mezi členskými státy Evropské unie a Partnerskými zeměmi patří mezi základní myšlenky Východního partnerství. Věřím, že v oblasti meziparlamentní spolupráce k tomuto přispěje rovněž ustavení EURO-NESTu.
- Výzvou pro nás pro všechny bude v tomto ohledu především vhodné vyřešení míry zapojení běloruského parlamentu. Běloruská strana v průběhu vyjednávání textu společné deklarace naznačovala, že v tomto ohledu očekává rovnocenné zacházení a míru zapojení jako u zbývajících pěti Partnerských států.
- Vážené dámy, vážení pánové, české předsednictví přispělo k definování konceptu a slavnostnímu zahájení Východního partnerství. Ve zbývajících necelých dvou

měsících budeme z pozice předsednické země podporovat úspěšné nastartování prvních kroků iniciativy, především v oblasti multilaterální spolupráce tématických platforem, jejichž první setkání Evropská komise naplánovala na červen. Věřím, že i naši švédští kolegové, které nás na předsednickém postu vystřídají ve druhém pololetí roku 2009, budou neméně energicky pokračovat v podpoře Východního partnerství.

- Vážené dámy, vážení pánové, je nyní na nás všech, abychom tuto společnou ambici v průběhu dalších let naplňovali konkrétním obsahem. Přeji nás všech při tomto společném úsilí hodně zdaru. Považuji COSAC za smysluplné, potřebné a již tradiční forum a přeji úspěch Vaším jednáním. Děkuji Vám za pozornost.